

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 268/08-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. Z., M., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach a jeho rozsudkom č. k. 5 Co 55/2005-226 zo 7. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Z. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2008 doručená sťažnosť J. Z., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom č. k. 5 Co 55/2005-226 zo 7. februára 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ namieta postup krajského súdu v označenom konaní, v ktorom vec prerokovával a rozhodol senát zložený zo zaujatých sudcov, ktorých sťažovateľ pred rozhodnutím vo veci navrhol vylúčiť z rozhodovania. Senát mal konať a rozhodnúť v neprítomnosti sťažovateľa, pričom nepostupoval so znalosťou práva a nerešpektoval v procesnom postupe jeho práva. Sťažovateľ namietal aj prietahy v označenom konaní krajského súdu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Základné ústavné práva J. Z. podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd konaním a rozhodnutím členov senátu odvolacieho súdu v konaní č. 5 Co 55/2005 porušené boli a preto Krajský súd Košice je povinný vo veci ďalej konať.

J. Z. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk, ktoré mu je súd povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a v čl. 38 ods. 1 listiny postupom krajského súdu a jeho rozsudkom č. k. 5 Co 55/2005-226 zo 7. februára 2008.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu a sudcu ustanoví zákon.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

1. K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 ústavy a v čl. 38 ods. 1 listiny označeným rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, že nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu označeného rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu č. k. 5 Co 55/2005-226 zo 7. februára 2008 okrem iného vyplýva:

„Žalobca v priebehu odvolacieho konania vzniesol námietku zaujatosti proti členom odvolacieho senátu - sudcom JUDr. J. M. a JUDr. Z. Š. Ako dôvod uviedol, že títo sudcovia pri svojom rozhodovaní o prikázaní vecí, v ktorých on vystupoval ako zástupca, postupovali nesprávne, keď po vylúčení sudcov Okresného súdu Michalovce veci prikazovali iným okresným súdom v rámci obvodu košického kraja. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. 10. 2007 sp. zn. 3Nc 35/2007 bolo rozhodnuté, že uvedení namietaní sudcovia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej vec...

Následne žalobca podaním zo dňa 15. 1. 2008 vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým trom členom odvolacieho senátu - JUDr. S. M., JUDr. Z. Š. a JUDr. J. M., t. j. prvú voči predsedníčke senátu a opakovanú voči členom tohto senátu. Ako dôvod uviedol, že všetci traja opakovane rozhodovali o námietkach zaujatosti sudcov Okresného súdu v Michalovciach voči jeho právnomu zástupcovi JUDr. V. H....

Za tohto stavu odvolací súd skôr než pristúpil k vecnému prejednávaniu podaného odvolania zaoberal sa uvedenou námietkou zaujatosti vznesenou žalobcom.

V posudzovanom prípade žalobca námietku zaujatosti odôvodňoval poukazom na to, že všetci traja namietaní sudcovia opakovane rozhodovali o námietkach zaujatosti sudcov Okresného súdu v Michalovciach voči jeho právnomu zástupcovi JUDr. V. H. a o prikázaní vecí iným súdom a z týchto rozhodnutí je zrejmé, že nepostupovali správne...

V posudzovanom prípade námietka zaujatosti vznesená žalobcom nespĺňa náležitosti predpísané zákonom, lebo neobsahuje údaj, kedy sa žalobca podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Vo vzťahu ku sudcom JUDr. J. M. a JUDr. Z. Š. ide o opakovanú námietku zaujatosti podanú z toho istého dôvodu a v ďalšom sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (okolnosti určenia termínu pojednávania, takmer až po 3 rokoch), preto odvolací súd na námietku zaujatosti neprihliadol a vec nadriadenému súdu nepredkladal. O tomto posúdení podania žalobcu z 15. 1. 2008 oboznámil žalobcu, aj jeho právneho zástupcu JUDr. H. so súčasným upozornením, že v prípade neúčasti na pojednávaní pred odvolacím súdom bude odvolací súd pojednávať v ich neprítomnosti.

Odvolací súd následne vzhľadom na to, že žalobca a jeho zástupca sa napriek vyššie

uvedenému upozorneniu pojednávania pred odvolacím súdom nezúčastnili vec prejednal v ich neprítomnosti, podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p., preskúmal napadnutý rozsudok aj s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav vo veci a aj jeho právny záver zodpovedá zákonu.

V prejednávanej veci išlo o žalobcom uplatňovaný nárok na náhradu škody zo zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú klientovi, uplatňovanej žalobcom proti žalovanému na tom základe, že v konaní, v ktorom ho žalovaný zastupoval bol ako neúspešný účastník zaviazaný nahradiť trovy konania následne vymáhané proti nemu vykonávanou exekúciou.

Súd prvého stupňa správne uzavrel, že medzi účastníkmi konania išlo o právny vzťah z príkaznej zmluvy všeobecne upravenej v ust. § 724 až § 732 Občianskeho zákonníka, ktorej predmetom bolo zastúpenie žalobcu žalovaným advokátom v občianskom súdnom konaní, t. j. činnosť, do ktorej nebol zahrnutý aj výsledok, ku ktorému činnosť smerovala (úspech žalobcu v spore). Dosiahnutie určitého výsledku nieje totiž pojmovým znakom príkaznej zmluvy...

Stotožniť sa možno aj so závermi súdu prvého stupňa pri posúdení naplnenia zákonných predpokladov zodpovedností žalovaného za žalobcom uplatňovanú škodu (§ 420 Občianskeho zákonníka), keď z hľadiska uvedenej právnej úpravy uzavrel, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon) žalovaného. Žalovaný zastupoval žalobcu pred súdom len v určitom úseku dotknutého konania, ktoré sa viedlo na základe návrhu podaného žalobcom podľa § 67 O. s. p. dňa 30. 6. 1995, najprv ako zmierovacie konanie, pokračovalo na základe doplnenia návrhu na zmierovacie konanie dňom 4. 10. 1995 podľa § 79 O. s. p. a právoplatne skončilo 18. 4. 2001, keď zastúpenie žalobcu žalovaným trvalo len v čase od 14. 1. 1997 do 12. 11. 1999...

Z výsledkov dokazovania vykonaného obsahom spisu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 13 C 1360/95 vyplýva, že žalovaný počas trvania zastúpenia žalobcu si povinnosti vyplývajúce z príkaznej zmluvy plnil v súlade s udeleným plnomocenstvom, nedopustil sa žiadneho konania právne relevantného pre záver o existencii protiprávneho úkonu a ani sa neodchýlil od pokynov žalobcu, resp. nekonal v rozpore s príkazmi klienta.

Nemožno súhlasiť s odvolacími námietkami žalobcu v tom smere, že zo strany

žalovaného bolo v čase vzniku zastúpenia možné vec uzavrieť podľa § 721 Občianskeho zákonníka o tzv. podnikateľskom nájme hnutelných vecí a v prípade usmernenia žalobcu podľa tohto ustanovenia, konanie 13 C 1360/95 nebolo potrebné a žalobu bolo treba vziať späť. Predovšetkým totiž žalovaný nebol žalobcom splnomocnený konať vo veci uplatnenia nárokov podľa § 721 Občianskeho zákonníka a rozsah jeho oprávnenia konať voči tretím osobám bol obmedzený plnomocenstvom udeleným mu žalobcom len na zastupovanie v súdnom spore 13 C 1360/95. V tomto spore išlo o náhradu škody na vozidle a teda o celkom iný nárok, ako sú nároky vyplývajúce z práv nájomcu veci podľa ust. § 721 Obč. zákonníka...

Právnu relevantnosť nemajú ani odvolacie námietky žalobcu v tom smere, že žalovaný nekonal korektne pokiaľ rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach (uznesenie zo dňa 18. 2. 1999, č. k. 11 Co 406/98, 11 Co 407/98, 14 Co 23/99-144, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. v zaväzujúcich výrokoch a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa) držal u seba a žalobcovi ihneď výsledok odvolacieho konania nereferoval. Je pravdou, že uvedené rozhodnutie bolo žalovanému ako zástupcovi žalobcu doručené dňa 30. 4. 1999 a žalobcovi ho zrejme doručil až v novembri 1999 (kedy dňom 12. 11. 1999 žalobca plnomocenstvo pre žalovaného odvolal), avšak žalobca bol osobne prítomný na pojednávaní pred odvolacím súdom a pri vyhlásení uvedeného rozhodnutia a jeho odôvodnení a preto mu výsledok odvolacieho konania bol známy.

Naviac odvolací súd v uvedenom zrušujúcom uznesení nevyslovil záväzný právny názor, ktorým by bol súd prvého stupňa viazaný. Jednoznačne to vyplýva z dôvodov uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. 1. 2003 sp. zn. 1 Cdo 16/02, ktorým odmietol dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. 2. 2001 sp. zn. 14 Co 160/00, v ktorom vo vzťahu k zrušujúcemu uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 18. 2. 1999 uzavrel, že odvolací súd v tomto rozhodnutí nevyslovil právny názor na otázku dôvodnosti návrhu, ale v dôvodoch konštatoval len neúplné zistený skutkový stav veci. Súd prvého stupňa bol preto v ďalšom konaní viazaný len procesnými inštrukciami odvolacieho súdu, ktoré sa týkali doplnenia dokazovania (str. 5 ods. 3 uznesenia Najvyššieho súdu SR 1 Cdo 16/02).

Vzhľadom na uvedené závery o nenaplnení zákonného predpokladu zodpovednosti za

škodu spočívajúceho v preukázaní porušenia právnej povinnosti žalovaným (protiprávneho úkonu) nemožno hovoriť ani o existencii príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinení žalovaného. Nadväzne potom bez právneho významu je aj zistenie vzniku škody, ktorý žalobca preukazoval predloženými listinnými dôkazmi o úhrade trov konania L. S., resp. predbežných trov exekúcie súdnej exekútorke.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu uplatňovanú sťažovateľom potvrdil. V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľa „*nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva*“. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktorý sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť, ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v označenom konaní krajského súdu

Ústavný súd z príloh predloženej sťažnosti zistil, že označené konanie krajského súdu bolo skončené vyhlásením rozsudku č. k. 5 Co 55/2005-226 zo 7. februára 2008, ktorý bol sťažovateľovi doručený 11. apríla 2008. Sťažnosť ústavnému súdu bola doručená 9. mája 2008.

Sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 55/2005, bola ústavnému súdu doručená 9. mája 2008. Z obsahu sťažnosti jednoznačne vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu tvrdené porušovanie označeného základného práva sťažovateľa krajským súdom už netrvalo. Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

Tento skutkový stav, ktorého relevantnosť nemal ústavný súd dôvod spochybňovať, bol základom na záver ústavného súdu, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2008